

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

Fødevestyrelsen
Kemi og Fødevarekvalitet/BRL
Dep sagsnr.: 26421
Den 6. juni 2014
FVM 287

GRUNNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

om ændring af bilag II, III, IV og V til Europa-Parlamentets og Rådets forordning 396/2005 med hensyn til maksimalgrænseværdier for pesticiderne anthraquinon, benfluralin, bentazon, bromoxynil, chlorothalonil, famoxadon, imazamox, methylbromid, propanil, propargit og svovlsyre i eller på specifikke produkter (komité-sag)

KOM-dokument foreligger ikke

Resumé

Forslaget omhandler ændringer vedrørende maksimalgrænseværdier i bilag II, III, IV og V til pesticidrammeforordning nr. 396/2005 for elleve aktivstoffer i en række afgrøder og i produkter af animalsk oprindelse. Forslaget vedrører ændringer af maksimalgrænseværdier på baggrund af revurderinger af stofferne anthraquinon, benfluralin, bentazon, bromoxynil, chlorothalonil, famoxadon, imazamox, methylbromid, propanil og propargit på visse afgrøder. Endvidere tilføjes svovlsyre til bilag IV, som er en liste over pesticider, hvor der ikke skal fastsættes en grænseværdi, fordi et eventuelt restindhold efter anvendelse af pesticiderne ikke vurderes at have en sundhedsmæssig risiko. Revurderingerne betyder, at der er maksimalgrænseværdier, der sættes op, maksimalgrænseværdier, der sættes ned og nye maksimalgrænseværdier, der etableres. Der er gennemført risikovurderinger for de anførte stoffer, og de ændrede maksimalgrænseværdier vurderes at være sundhedsmæssigt acceptable. DTU Fødevareinstituttet har foretaget en vurdering af eventuelle kombinationseffekter. Forslaget forventes at komme til afstemning i den Stående Komité for Fødevarekæden og Dyresundhed (SCoFAH) den 12. – 13. juni 2014. En vedtagelse af forslaget vurderes at betyde et uændret beskyttelsesniveau i Danmark. Regeringen kan derfor støtte forslaget. Det bemærkes, at regeringens holdning til forslaget ligger inden for de retningslinjer, regeringen har forelagt Folketingets fødevareordførere for behandling af komité-sager om fastsættelse af maksimalgrænseværdier for pesticidrester.

Baggrund

Kommissionen har fremsat forslag til ændring af bilag II, III, IV og V til forordning nr. 396/2005 af 23. februar 2005 om maksimalgrænseværdier for pesticidrester i eller på vegetabiliske og animalske fødevarer og foderstoffer og om ændring af Rådets direktiv 91/414/EØF (herefter pesticidrammeforordningen).

Forslaget er fremsat med hjemmel i artikel 5 stk. 1 og 14, stk. 1, litra a i pesticidrammeforordningen.

Forslaget behandles i forskriftkomitéprocedure med kontrol i den Stående Komité for Fødevarekæden og Dyresundhed (SCoFCAH). Hvis der er kvalificeret flertal for forslaget, forelægger Kommissionen forslaget for Rådet og Europa-Parlamentet, der udtaler sig med henholdsvis kvalificeret og absolut flertal inden for 3 måneder. Kommissionen vedtager forslaget, såfremt Rådet og Europa-Parlamentet tilslutter sig forslaget eller ikke har udtalt sig inden for tidsfristen. Opnås der ikke kvalificeret flertal i den Stående Komité for Fødevarekæden og Dyresundhed (SCoFCAH), forelægger Kommissionen sagen for Rådet og Europa-Parlamentet, der udtaler sig med henholdsvis kvalificeret og absolut flertal inden for 2 måneder. Kommissionen vedtager forslaget, såfremt Rådet og Europa-Parlamentet tilslutter sig forslaget eller ikke har udtalt sig inden for tidsfristen.

Forslaget forventes at komme til afstemning i den Stående Komité for Fødevarekæden og Dyresundhed (SCoFCAH) den 12. – 13. juni 2014.

Nærhedsprincippet

Der er tale om gennemførelsesforanstaltninger til en allerede vedtaget retsakt. Det er derfor regeringens vurdering, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

Formål og indhold

Generelt om ændringer af maksimalgrænseværdier for pesticidrester

Maksimalgrænseværdier for pesticidrester i fødevarer er fastsat i pesticidrammeforordningens bilag II for de aktivstoffer, der allerede er fuldt evaluerede i forbindelse med optagelse eller ikke-optagelse på EU's positivliste til anvendelse af pesticider (Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1107/2009). Maksimalgrænseværdier er fastsat i bilag III for de aktivstoffer og afgrøder, der endnu ikke er færdigevaluerede med hensyn til alle anvendelser og resulterende restindhold; der er dog foretaget en sundhedsmæssig vurdering af alle maksimalgrænseværdier i bilag III.

For nogle pesticider vurderes det ikke nødvendigt at fastsætte maksimalgrænseværdier, fordi et eventuelt restindhold efter anvendelse af pesticiderne ikke vurderes at have en sundhedsmæssig risiko. Disse stoffer opføres på en liste i pesticidrammeforordningens bilag IV. Pesticider, hvor alle maksimalgrænseværdier fastsættes på detektionsgrænsen, opføres på bilag V.

Når der er indgivet en ansøgning om en konkret anvendelse af et pesticid i EU, gennemføres der i EU en konkret risikovurdering, og der fastlægges på den baggrund specifikke maksimalgrænseværdier for pesticidrester i bestemte afgrøder. Så længe der ikke er fastlagt en maksimalgrænseværdi på baggrund af konkrete anvendelser af et pesticid, gælder den automatisk fastsatte analytiske detektionsgrænse på 0,01 mg/kg for afgrødepesticid-kombinationen. Dette er udtryk for en 0-tolerance, idet det pågældende pesticid ikke må kunne måles i afgrøden.

En maksimalgrænseværdi kan, efter den fornødne konkrete risikovurdering i EU, indføres eller ændres på baggrund af:

- udvidet anvendelse til andre afgrøder af et allerede godkendt pesticid.

- anden anvendelse af et pesticid, for eksempel i en medlemsstat hvor der for en effektiv bekæmpelse påkræves en øget behandling, der medfører en øget rest i afgrøden.
- ansøgninger om importtolerancer fra tredjelande for produkter, der indføres til EU, og hvor der ikke allerede er fastsat en dækkende EU-grænseværdi.
- implementering af Codex Alimentarius (FAO/WHO) grænseværdier i EU.
- nye oplysninger om for eksempel toksikologi.
- planlagt revurdering af pesticidet.
- andre særlige forhold (for eksempel at stoffet forekommer som miljøforurening).
- tilbagekaldelse af eksisterende godkendelser.

Ansøgninger om fastsættelse af en ny maksimalgrænseværdi på baggrund af anvendelse i EU eller import af fødevarer, der indeholder rester af stoffet, bliver i første omgang evalueret af en medlemsstat i EU. Den Europæiske Fødevarer sikkerhedsautoritet (EFSA) foretager herefter en videnskabelig sundhedsmæssig vurdering af alle forslag til ændringer af maksimalgrænseværdier.

Kommissionens forslag

Kommissionen foreslår på baggrund af videnskabelige risikovurderinger fra Den Europæiske Fødevarer sikkerhedsautoritet (EFSA), at bilag II, III og V ændres med hensyn til maksimalgrænseværdier (MRL) for stofferne anthraquinon, benfluralin, bentazon, bromoxynil, chlorothalonil, famoxadon, imazamox, propanil og propargit. For disse stoffer foreslås maksimalgrænseværdierne ændret som konsekvens af revurdering af stofferne.

For stoffet methylbromid foreslås, at der ikke sættes en maksimalgrænseværdi, da stoffet vanskeligt kan måles og dermed kvantificeres af kontrollaboratorierne. Restindhold efter brug af methylbromid kontrolleres i stedet ved kontrol af maksimalgrænseværdien for bromid, der dannes i afgrøderne ved reaktion med methylbromid.

Endvidere foreslås bilag IV ændret med hensyn til pesticidet svovlsyre. Dette pesticid foreslås tilføjet til bilag IV, som er en liste over pesticider, der ikke skal fastsættes en grænseværdi for, fordi restindhold af pesticiderne ikke vurderes at have en sundhedsmæssig risiko.

Ved revurderingen sættes maksimalgrænseværdien til detektionsgrænsen, hvis der hverken er en relevant godkendelse i EU, en importtolerance eller en Codex Alimentarius-grænseværdi. Stoffer, hvor alle maksimalgrænseværdierne sættes ned til detektionsgrænsen, overføres til bilag V.

For stofferne bentazon, bromoxynil, famoxadon og imazamox foreslås endvidere ændring af restdefinitionen. Restdefinition angiver, hvilke stoffer der skal analyseres for ved kontrol i forhold til grænseværdien.

Nedenfor er angivet hvilke maksimalgrænseværdier, der foreslås sat op fra den analytiske detektionsgrænse (ny maksimalgrænseværdi) og hvilke maksimalgrænseværdier, der foreslås sat op fra en værdi højere end den analytiske detektionsgrænse (maksimalgrænseværdien sættes op) samt hvilke maksimalgrænseværdier, der sættes ned.

Grænseværdier, der ændres som følge af revurdering af stofferne:

- For anthraquinon sker kun justeringer af detektionsgrænsen, så grænsen svarer til, hvad man teknisk kan måle.
- For benfluralin sættes maksimalgrænseværdien ned for havesalat, ærter med og uden bælg, solsikkefrø.
- For benfluralin sættes ny maksimalgrænseværdi for rødbeder.
- For bentazon sættes maksimalgrænseværdien ned for hele undergruppen urter, ærter med og uden bælg og linser.
- For bentazon sættes ny maksimalgrænseværdi for kartofler, hvidløg, skalotteløg, kaparløg (perleløg), bønner uden bælg fra undergruppen bælgfrugter (friske), porer, bønner fra hovedgruppen bælgfrugter (tørrede), ærter (tørrede), hørfrø, jordnødder, for hele hovedgruppen korn undtagen afgrøderne boghvede og andet. Endvidere for fedt, nyre, spiseligt slagte-biprodukt fra svin, kvæg, får, geder, hest (inkl. æsler, muldyr og muldæsel) og andre husdyr (kaniner og kænguruer).
- For bromoxynil sættes maksimalgrænseværdien ned for spiseligt slagte-biprodukt fra svin og fjerkræ.
- For bromoxynil sættes maksimalgrænseværdien op for lever og nyre fra svin, fedt, lever, nyre og spiseligt slagte-biprodukt fra kvæg, får, geder, hest (inkl. æsler, muldyr og muldæsel) og andre husdyr (kaniner og kænguruer).
- For bromoxynil sættes ny maksimalgrænseværdi for forårsløg, suktermajs, for hele hovedgruppen korn undtagen afgrøderne boghvede, majs, hirse og andet.
- For chlorothalonil sættes maksimalgrænseværdien ned for jordbær, tranebær (tyttebær), solbær, ribs (røde, hvide), stikkelsbær (krydsninger med andre Ribesorter), papaja, kartofler, gulerødder, hvidløg, løg, skalotteløg, peberfrugter (chilipeber), okra og andet i undergruppen solanacea. For meloner, broccoli, blomkål og andet i undergruppen blomsterkål, hovedkål, langskulpet vinterkarse, portulak, hele undergruppen af urter undtagen blade af selleri og persille, bladselleri, porer, dyrkede svampe, linser, lupiner, andet i hovedgruppen bælgfrugter (tørrede), sukkerroer (roden) samt for lever, nyre og spiseligt slagte-biprodukter fra fjerkræ.
- For chlorothalonil sættes maksimalgrænseværdien op for hele gruppen af kernefrugter, bananer, peberrod, pastinak, persillerod, haverod, majroer, tomater, auberginer, agurker, bønner uden bælg i undergruppen bælgfrugter (friske), ærter med og uden skræl i undergruppen bælgfrugter (friske), bønner i hovedgruppen bælgfrugter (tørrede), byg, havre, humle (tørret) samt for alle produkter, undtagen lever og andet, fra kvæg, får, geder, heste, andre husdyr (kaniner og kænguruer). Endvidere for hele undergruppen mælk.
- For chlorothalonil sættes ny maksimalgrænseværdi for courgetter og andet i undergruppen cucurbitae med spiselig skræl samt for linser.
- For famoxadon sættes maksimalgrænseværdien ned for peberfrugter (chilipeber), orka og andet i undergruppen solanacea samt for havre.
- For famoxadon sættes maksimalgrænseværdien op for tomater, auberginer og melon.
- For famoxadon sættes ny maksimalgrænseværdi for kartofler, byg, rug, hvede (spelt og triticale), for alle produkter undtaget andet for svin, kvæg, får, geder, heste og andre husdyr (kaniner og kænguruer) samt for hele undergruppen mælk.
- For imazamox sker kun justeringer af detektionsgrænsen, så grænsen svarer til, hvad man teknisk kan måle.
- For propanil sættes maksimalgrænseværdien ned for ris.

- For propargit sættes maksimalgrænseværdien ned for figner, alle afgrøder i undergruppen solanacea, bønner i hovedgruppen bælgfrugter (tørrede), jordnødder, bomuldsfrø, majs, te, humle tørret og for alle produkter af svin, kvæg, får, geder, heste, fjerkræ og andre husdyr (kaniner og kænguruer) samt for hele undergruppen mælk. Endvidere for hele undergruppen fugleæg.

Udtalelser

Europa-Parlamentet vil få forelagt forslaget som et led i forskriftskomitéproceduren med kontrol.

Gældende dansk ret

Forslaget vedrører ændring af bilag til pesticidrammeforordningen. Ændringen vil være direkte gældende i Danmark. I henhold til pesticidrammeforordningens artikel 34 fastsætter medlemsstaterne sanktioner for overtrædelse af forordningen.

Konsekvenser

Forslaget har ikke lovgivningsmæssige, statsfinansielle eller administrative konsekvenser. Forslaget vurderes heller ikke at have samfundsøkonomiske eller erhvervs-mæssige konsekvenser.

Forslaget er udarbejdet på basis af videnskabelige vurderinger fra Den Europæiske Fødevarsikkerhedsautoritet (EFSA), som har vurderet, at de foreslåede ændringer vedrørende maksimalgrænseværdier er sundhedsmæssigt acceptable for forbrugerne.

DTU Fødevareinstituttet er anmodet om en vurdering af forslaget og vurderer, at der ikke vil være sundhedsmæssige problemer som følge af de foreslåede ændringer vedrørende maksimalgrænseværdier. DTU Fødevareinstituttet bemærker, at Den Europæiske Fødevarsikkerhedsautoritet (EFSA) ikke har foretaget en vurdering af eventuelle kombinationseffekter, idet der endnu ikke foreligger en harmoniseret metode til dette. Der arbejdes i Den Europæiske Fødevarsikkerhedsautoritet (EFSA), med dansk deltagelse, målrettet på at udvikle en sådan metode.

Det fremgår af pesticidrammeforordningens artikel 14, stk. 2, at eventuelle kombinationseffekter skal indarbejdes i vurderingen af pesticidrester i fødevarer, når der findes en egnet metode.

I fravær af en harmoniseret metode til vurdering af mulige kombinationseffekter har DTU Fødevareinstituttet - på grundlag af den nuværende viden om kombinationseffekter og indtag af pesticidrester hos den danske befolkning - foretaget en overslagsmæssig vurdering af risikoen for indtaget af pesticider, hvor der tages højde for kombinationseffekter. På baggrund heraf vurderes de foreslåede maksimalgrænseværdier ikke at give anledning til sundhedsmæssige betænkeligheder.

En vedtagelse af forslaget vurderes på den baggrund at betyde et uændret beskyttelsesniveau i Danmark.

Høring

Forslaget har været i høring på høringsportalen. Der er indkommet følgende bemærkninger:

Biodynamisk Forbrugersammenslutning har indsendt høringssvar med det hovedbudskab, at alle fødevarer skal være biodynamiske eller økologiske for at undgå gift i fødevarer.

Landbrug & Fødevarer bemærker, at Den Europæiske Fødevarerikkerhedsautoritet (EFSA) har foretaget en risikovurdering af de pågældende grænseværdier. Landbrug og Fødevarer henholder sig til Den Europæiske Fødevarerikkerhedsautoritet (EFSA) vurderinger og har ikke yderligere bemærkninger til forslaget.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Alle pesticider, der anvendes i EU, skal gennem en grundig sundhedsmæssig vurdering, som fører til fastsættelse af en maksimalgrænseværdi for restindholdet i fødevarerne (bilag II og III), eller som fører til den beslutning, at det ikke er nødvendigt at fastsætte maksimalgrænseværdier (optagelse på bilag IV). Stoffer, hvor alle maksimalgrænseværdier sættes ned til detektionsgrænsen, overføres til bilag V. Pesticidrammeforordningen, og de deraf afledte forordninger, er derfor vigtige elementer i beskyttelsen af de danske forbrugeres sikkerhed. Regeringen kan alene støtte forslag, der vurderes at være sundhedsmæssigt acceptabelt.

Det er højt prioriteret fra dansk side, at pesticidrammeforordningen kan virke med henblik på fuld harmonisering af reglerne vedrørende fastsættelse af maksimalgrænseværdier for pesticidrester i fødevarer i EU. For at dette kan lade sig gøre, skal rammeforordningens bilag løbende ændres, herunder bilag II, III, IV og V.

For alle stofferne er det vurderingen, at de foreslåede ændringer vil medføre en tilstand på fødevarerområdet, der er sundhedsmæssigt acceptabelt.

Regeringen kan støtte forslaget. Det bemærkes, at regeringens holdning til forslaget ligger inden for de retningslinjer, regeringen har forelagt Folketingets fødevarerordførere for behandling af komitésager om fastsættelse af maksimalgrænseværdier for pesticidrester.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Man er fra dansk side bekendt med offentlige tilkendegivelser om forslaget i andre medlemsstater. Baseret på afstemningerne fra tidligere lignende forslag vurderes der at være kvalificeret flertal for forslaget.

Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Forslaget har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.